

przeprowadziły Patrycja Korzańska, Aleksandra Komorowska, Małgorzata Krupa i Oliwia Lipińska, pt. *Jak wybrać właściwą ścieżkę kariery? Poznaj siebie i swoje możliwości* było poznanie siebie, swoich umiejętności, predyspozycji, aby wybrać własną drogę rozwoju. Podczas warsztatu pt. *Techniki relaksacyjne – stres pod kontrolą* Łukasz Kołos, Agnieszka Rumińska, Karolina Racka, Angelika Snadna oraz Aleksandra Stańczyk przedstawili ćwiczenia oddechowo-ruchowe zwalczające stres. Marlena Pawlak, Joanna Redlińska i Justyna Smoguła poprowadziły warsztat pt. *Metoda dobrego startu* i zapoznały uczestników z tytułową metodą w praktyce wykorzystywaną wśród dzieci (także u tych, których rozwój psychomotoryczny przebiega wolniej). Kolejny warsztat pt. *Tęcza osobowości – od nauczania do uczenia się*, prowadzony przez Julię Drzewiecką i Danutę Mackojć, polegał na przedstawieniu metody rozpoznawania czterech typów temperamentu według prof. George’a Nelsona, która sprzyja innemu spojrzeniu na drugą osobę oraz jej zrozumieniu. Uświadamia także o konieczności dostosowania metod pracy do potrzeb wychowanka. Ostatnią propozycją konferencji był warsztat Agaty Choroścín pt. *Scrapbooking – alternatywa dla tradycyjnego albumu*, podczas którego uczestnicy scrapowali, czyli tworzyli i ozdabiali albumy, wykorzystując kolorowe papiery, stemple, dziurkacze, wstążki i pisaki. Toruńska Pedagogiczna Konferencja Studencka to wydarzenie o zasięgu ogólnopolskim, kierowana od studentów do studentów. IX PKS cieszył się dużym zainteresowaniem nie tylko ze strony studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ale także innych ośrodków akademickich w Polsce, m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Organizatorzy zapraszają już na kolejną edycję konferencji w 2016 roku, wyrażając nadzieję, że spotkają się z uczestnikami na X PKS-ie, który odbędzie się niezmiennie w Toruniu i niezmiennie w maju.

Iwona Górecka, Mateusz Szafranski

XVI Letnia Szkoła Andragogów i Poradzoznawców, Zielona Góra, 18–21.05.2015 r.

XVI Letnia Szkoła Andragogów i Poradzoznawców pod patronatem Zespołu Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii

Nauk w r. 2015 odbyła się już po raz 16. W tym roku obrady miały miejsce w Zielonej Górze na Uniwersytecie Zielonogórskim. Sekretarzem XVI LSAiP był dr Marcin Szumigraj.

Niniejsza inicjatywa została pomyślana jako miejsce cyklicznych spotkań młodych badaczy z wybitnymi naukowcami posiadającymi bogaty dorobek naukowo-badawczy w dziedzinie nauk społecznych.

Letnia Szkoła Andragogów i Poradzoznawców ma specyficzną konwencję oraz od lat realizowany ramowy „scenariusz działania”. Scenariusz ten zakłada publiczne prezentacje przygotowanych wystąpień naukowych przez młodych, ale także doświadczonych badaczy (referatów naukowych, komunikatów z badań, sprawozdań, prezentacji, warsztatów ilustrujących pracę badawczą, dydaktyczną, doradczą i animacyjną), uczestnictwo w wykładach profesorów, prowadzenie tzw. spotkań z mistrzem, udział w grach symulacyjnych i wyjazdach. Po zakończeniu Szkoły jej uczestnicy przygotowują (na ogół na podstawie wystąpienia prezentowanego w Szkole) artykuły naukowe, które po uzyskaniu pozytywnych recenzji, publikowane są w „Dyskursach Młodych Andragogów”. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że partycypacja uczestników Szkoły w konstruowaniu jej formy nie ogranicza się wyłącznie do publicznej prezentacji wystąpienia, ale została rozszerzona o wnikliwą dyskusję nad jego treścią i sposobem prezentacji. Poddane krytycznej ocenie zostały nie tylko wystąpienia młodych adeptów nauki, lecz także stałych bywalców, doświadczonych badaczy. Niemniej jednak śmiałych i gotowych konfrontować własne pomysły młodych ludzi, rozpoczynających dopiero swoją naukową przygodę podczas XVI LSAiP, było niestety niewiele. Szkoła dzięki przyjętej konwencji jest miejscem, w którym być może w stresującej dla nowych uczestników, ale szczerzej i życzliwej atmosferze, twórczość naukowa zostanie poddana publicznemu oglądowi, profesorskiej krytyce. Decydując się na działalność naukową, nie da się takiej konfrontacji uniknąć, a Szkoła jest w mojej ocenie do tego miejscem najlepszym.

Do tegorocznej edycji szkoły zaproszono 16 profesorów, którzy dzielili się swoim doświadczeniem z uczestnikami XVI LSAiP. Obok spotkań autorских odbyły się panele dyskusyjne z ich udziałem.

Pierwszy dzień

Uroczystego otwarcia obrad XVI LSAiP dokonali: prof. zw. dr hab. Zdzisław Wołk (Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Zielonogórskiego), prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej) oraz prof. dr hab. Alicja Czerkawska (Przewodnicząca Naukowego Towarzystwa

Poradcoznawczego). Po uroczystym otwarciu Szkoły prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (DSW) wygłosiła wykład inauguracyjny pt. *Między zatrudnialnością a walką o uznanie. Neoliberalne i etyczne koncepcje jednostki oraz wspólnoty*. Odczyt ten stanowił rozważania dotyczące dwóch dróg dyskursu interpretatywnego nazwanego *dyskursem wolności*, który stanowi alternatywę dla koncepcji zatrudnialności. Jedna z dróg dotyczy dylematu czy należy uzasadniać zastane praktyki, czy też je demaskować. Druga skupia się na pytaniu czy należy konserwować *status quo* instytucji, czy też doprowadzić do emancypacji. W wykładzie Pani prof. zwróciła uwagę na problematykę interpretacji w nauce. Badacz powinien być świadomy, iż interpretacja z założenia jest subiektywna, podporządkowana własnym pytaniom badawczym i własnym potrzebom. Kontynuując rozważania, podkreśliła, że edukacja przestała być wartością autoteliczną i należy jej tę wartość przywrócić. Na zakończenie omówiła pedagogiczne narracje uznania w procesie kulturowym i procesie społecznych zmian, zaznaczając, że możemy dokonywać interpretacji, ale przede wszystkim powinniśmy realizować interwencję pedagogiczną, czyli posługiwać się wyobraźnią narracyjną. Wykład zamknęła interesująca dyskusja, w której odwoływano się do problematyki poruszanej w wystąpieniu.

Po wykładzie inauguracyjnym rozpoczęły się spotkania autorskie z gośćmi. Pierwszym był prof. dr hab. Mariusz Kwiatkowski (UŁ) z wystąpieniem o tytule *Między bogaczem, a Łazarzem*. W dynamiczny sposób przedstawił on problematykę dylematów badacza społecznego. Pierwszy dylemat dotyczył kwestii skupiania się na elitach lub na nizinach społecznych. Prof. podkreślił tendencję pojawiającą się w badaniach: „od ludzi sukcesu do sieci inkluzji”, gdzie główną rolę odgrywają właśnie więzi społeczne. Drugi dylemat dotyczył kwestii „demaskować, czy projektować zmiany?”, czyli w jaki sposób komunikować zdemaskowane fakty i mechanizmy. Trzeci dylemat – „analizować, czy zmieniać?” stanowił rozważania pomiędzy potrzebą bycia jedynie obserwatorem, a potrzebą bycia uczestnikiem zmian (od badań nieaktywnych do badań w działaniu). Po wystąpieniu wywiązała się ciekawa i żywa dyskusja, każdy zadał nurtujące go pytania i wyjaśnił wątpliwości. Pan prof. zwrócił uwagę, że właśnie takich dyskusji zwykle brakuje podczas innych konferencji naukowych, gdzie program wystąpień jest zbyt napięty. Spotkanie autorskie z dr Małgorzatą Olejarz było szczególnie interesujące dla wszystkich uczestników, bowiem jest ona redaktorem naczelną czasopisma „Dyskursy Młodych Andragogów”, w którym mają oni szansę opublikować swoje wystąpienia. Czasopismo stwarza od lat okazję do wzajemnego poznawania się oraz nawiązywania międzypokoleniowego i międzyśrodowiskowego

skowego dialogu naukowego. Do tego dialogu redaktor naczelna zapraszała wszystkich badaczy zainteresowanych problematyką szeroko rozumianej edukacji dorosłych, w tym w szczególności przedstawicieli środowiska młodych pracowników nauki. Wedle listy czasopism naukowych MNiSW na rok 2015 za publikację w „Dyskursach Młodych Andragogów” autor uzyskuje 10 punktów (w poprzednich latach 4 pkt.), co świadczy o wysokiej randzie czasopisma i stanowi dodatkową zachętę do publikowania w nim.

Z wystąpieniami zaproszonych gości przeplatały się wystąpienia młodych uczestników Szkoły. Tematyka wystąpień dotyczyła różnorodnych obszarów problematycznych. Pierwszego dnia zaprezentowali się: prelegentka mgr Katarzyna Sygulska (UP im. KEN Kraków) z referatem: *Poczucie sensu życia osób starszych*, dr Marcin Muszyński (UŁ Łódź) mówił o *Zmianie pola znaczeń edukacji osób starszych*, mgr Alicja Szostkiewicz (UMK Toruń) wygłosiła referat: *Uczenie się w średniej dorosłości i jego uwarunkowania*. Kolejne wystąpienie: *Ryt graniczny – jako środowisko uczenia się. Perspektywa pedagogiki miejsca* zaprezentowała dr Małgorzata Kutyla (Akademia Ignatianum w Krakowie), po nim referat: *Uczestnicy mediacji aktorami społecznej sceny* wygłosiła mgr Agnieszka Dragon (WSNS Pedagogium Warszawa). Mgr Natalia Anzulewicz-Pyzik (UMK Toruń) mówiła o przekazie dziedzictwa kulturowego w środowisku polskich emigrantów, omawiając zagadnienia związane z czynnikami wpływającymi na kształtowanie się tożsamości kulturowej polskiego emigranta, ostatnim wystąpieniem był referat: *Indywidualne strategie rozwijania kompetencji społecznych studentów z wykorzystaniem portfolio* ogłoszony przez mgr Annę Matusiak (UMK Toruń).

Drugi dzień

Drugi dzień rozpoczął się od spotkania autorskiego z prof. dr hab. Joanną Kargul (UW), która prezentowała zaskakujący i odmienny od tematyki Szkoły referat związany ze swoją działalnością badaczą w Laboratorium Fotosyntezy i Paliw Słonecznych. Laboratorium prowadzi zaawansowane badania biochemiczne i biofizyczne nad pierwotnymi procesami konwersji energii słonecznej w wysokostabilnych makromolekularnych kompleksach pigmentowo-białkowych, fotosystemie I (PSI) i fotosystemie II (PSII). Równolegle zespół badaczy (którego kierownikiem jest prof. Joanna Kargul) zamuje się konstrukcją fotoogniw paliwowych zbudowanych z biologicznych i biomimetycznych katalizatorów do utleniania wody czy wytwarzania tzw. paliw słonecznych (wodoru i odnawialnych paliw węglowych) pod wpływem absorpcji światła widzialnego.

Kolejnym było spotkanie autorskie z prof. zw. dr hab. Józefem Kargulem oraz z prof. Agnieszką Stopińską-Pająk (UŚ).

Także tego dnia miały miejsce wystąpienia uczestników Szkoły. Dr Iwona Górską (AH im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku) w swoim wystąpieniu poruszyła kwestie samooceny jako komponentu koncepcji siebie, dr Monika Sulik (UŚ w Katowicach) w referacie przedstawiła symbolikę lekcji andragogiki „pod stołem”, wskazując na andragogiczną refleksję powrotu do przeszłości, Marek Szalkiewicz (PWSZ im. Witelona Legnica) przedmiotem swojego wystąpienia uczynił *E-learning jako innowacyjną formę kształcenia*.

Dzień zakończył się *grą symulacyjną* według scenariusza prof. zw. dr hab. Józefa Kargula. Tym razem było to *Posiedzenie zespołu redakcyjnego „Przeglądu pedagogicznego”* – uczestnicy mogli wcielić się w rolę członków zespołu redakcyjnego czasopisma pedagogicznego, które zostało przedstawione jako pismo o wysokiej randze. Zadaniem „redaktorów” było zdecydowanie, wedle przyjętych wcześniej kryteriów, czy nadesłane do redakcji artykuły naukowe zostaną przyjęte do publikacji. W tej grze uczestnicy pracowali na autentycznych tekstach naukowych opublikowanych już wcześniej w czasopiśmie naukowym lub pracy zbiorowej, nie znali jednak nazwisk ich autorów.

Trzeci dzień

Trzeciego dnia rozpoczęto obrady dyskusją panelową *Co obecnie w andragogice jest ważne, a w edukacji dorosłych najważniejsze?* z udziałem prof. zw. dr hab. Tadeusza Aleksandra, prof. dr hab. Anny Walulik, prof. dr hab. Bogdana Idzikowskiego oraz prof. dr hab. Zofii Szaroty. Moderatorem dyskusji był prof. zw. dr hab. Józef Kargul.

Prof. Tadeusz Aleksander zwrócił uwagę na potrzebę uporządkowania bibliografii andragogiki, świadczy to bowiem o zaawansowaniu dyscypliny. W zakresie andragogiki takiego uporządkowania dokonał po raz pierwszy prof. Kazimierz Wojciechowski, klasyfikując 1100 książek publikowanych w latach 1900–1971. Od 1995 r. nie pojawiło się natomiast żadne zestawienie andragogicznych publikacji. Prof. Bogdan Idzikowski określił andragogikę mianem dyscypliny „mega trend” w społeczeństwie wiedzy – wiedza generująca rozwój społeczeństwa jest bardzo elitarna. Według niego ważnym wyzwaniem dla andragogiki jest przekonanie innych o tym, co w andragogice robimy, konieczne jest uwidocznienie andragogiki. Prof. Zofia Szarota podkreśliła, iż andragogika jest nauką młodą, jest nauką energiczną i energetyczną, charakteryzuje się zmiennością, dynamicznością. Jest nauką podstawową, praktyczną, dostarcza wiedzy o tym jak kształtować kompeten-

cje. Pani prof. zwróciła uwagę na konieczność uporządkowania andragogiki, andragogika jest na skrzyżowaniu nauk społecznych i humanistyki, jest nieuporządkowana a andragodzy posługują się metajęzykiem. Prof. Anna Walulik omawiała zagadnienie tożsamości. Pojęcie tożsamości osiągniętej charakteryzuje osoby, które podjęły decyzję o własnym rozwoju. Tożsamość charakteryzuje się dynamicznością, co oznacza, że musi być nieustannie konstruowana. Prof. analizowała andragogikę w kontekście funkcji ekspansywnej – w jakim zakresie andragogika może być dyscypliną autonomiczną? W zakresie funkcji kreatywnej andragogika powinna przyszłościowo traktować doświadczenia dorosłych, a także w funkcji odwetowej – tożsamość osoby dorosłej powinna być cały czas na nowo konstruowana. Podsumowując panel, jego moderator – prof. zw. dr hab. Józef Kargul poprosił o sformułowanie na podstawie dotychczasowej dyskusji zadań, które stoją przed andragogami w najbliższej przyszłości i są to: ugruntowanie andragogiki jako dyscypliny odrębnej, udokumentowanie osiągnięć andragogów, sięganie do innych dyscyplin, umiejętność wskazania pewnych zmian pragmatycznych, wykorzystywania wiedzy w praktyce, odpowiedzenia na pytanie czym jest dorosłość, a czym jest dojrzałość. W dyskusji stawiano także pytania o to, jaka jest odrębność andragogiki, czy istnieje strategia rozwoju tej nauki? Prof. Alicja Kargul zakończyła panel cenną uwagą – *Jak powinien się uczyć człowiek dorosły, aby poradzić sobie ze wszystkimi problemami, jakie go spotykają w społeczeństwie?* Odpowiedź na to pytanie jest kluczem do interdyscyplinarności andragogiki.

Spotkanie autorskie z Prof. Krystyną Pankowską (UW) zapoczątkowało dyskusję na temat erozji kanonu – skróconego kodu językowego, komunikacyjnego – który wpisuje się w kryzys kultury. Pani Prof. podkreśliła, iż kanon już w starożytności opisywał zbiór wartości i był kojarzony z przekazem międzykulturowym, był w istocie projektowany dla przyszłych pokoleń. Kanon nie jest ponadto strukturą zamkniętą, zmienia się wraz z epokami. Stanowi spadek, ale jest też formą pamięci i przekazu. Zawiera nawarstwiające się w czasie treści, które tworzą się samoistnie. Funkcja wspólnotowa kanonu polega na gwarantowaniu grupie identyfikacji w obszarze wartości, co umożliwi formowanie wspólnoty. Funkcja komunikacyjna kanonu polega na operowaniu przez społeczeństwo skrótami myślowymi, które przyspieszają komunikację. Natomiast funkcja tożsamościowa odnosi się do kreowania tożsamości zbiorowej i tożsamości indywidualnej. Prof. podkreśliła dylemat wielu współczesnych badawczy – czy bronić istnienia kanonu, czy też je negocjować? Jednak jeśli mielibyśmy zrezygnować z zastosowania kanonu, to jak miałyby się odbywać międzypokoleniowy przekaz? Co byłoby nośnikiem?

Spotkanie autorskie z prof. Krystyną Pankowską było także okazją do zapoznania się z najnowszą publikacją pod jej redakcją pt. *Sztuka i twórczość* (Wydawnictwo Akademickie Żak, 2015). O tym, że sztuka i twórczość są ze sobą nierozzerwalnie związane przekonuje redaktorka tego zbioru esejów. Autorzy poszczególnych rozpraw (pedagodzy postrzegający świat twórczości z perspektywy tej dziedziny w Zakładzie Teorii Wychowania Estetycznego Uniwersytetu Warszawskiego) odwołują się więc do dzieł sztuki plastycznej, filmowej, tanecznej, ale także nawiązują do obszaru wychowania i szkoły.

Kolejnym punktem tego dnia był blok wystąpień młodych naukowców. Studentka Nina Rapo (University of Rijeka/UMK Toruń) zaprezentowała referat: *Andragogy in Croatia: past – present – future*, który stanowił prezentację rozwoju andragogiki w Chorwacji w latach 50. i 60. XX wieku. W referacie *Motywy podejmowania i kontynuowania aktywności śpiewaczej w chórach amatorskich przez osoby dorosłe* mgr Aleksandra Litawa (UP Kraków) podjęła wątki motywacji do śpiewania w kontekście czynników społecznych, intelektualnych i personalnych. Dr Joanna Kłodkowska (DSW Wrocław) poddała refleksji aspekty stawania się badaczem terenowym w referacie zatytułowanym *Stawanie się badaczem terenowym, wątpliwości i pułapki*.

Na zakończenie trzeciego dnia uczestnicy mieli okazję zobaczyć, w jaki sposób pracują lubuscy animatorzy. Tego dnia po obradach uczestnicy LSAiP gościli z wizytą u Krystyny Betiuk – „artystki, edukatorki, która zajmuje się szeroko rozumianą edukacją twórczo-estetyczną. Prowadzi działania na rzecz rozwoju kultury w różnych obszarach dziedzinowych i terytorialnych od lokalnego do międzynarodowego. Mieszka w Nowym Miasteczku i Bukowicy, małej wsi, na Wzgórzach Dalkowskich. Od 15 lat tworzy w Bukowicy wiejską zagrodę w starym, poniemieckim gospodarstwie. [...] Zagroda wiejska państwa Betiuków w Bukowicy, to miejsce szczególne, w którym spotyka się sztuka z ekologią, ludzie z przyrodą, twórczość z pracą na roli, intelektualiści z miejscową ludnością, amatorzy z profesjonalistami”*. Warsztaty prowadzone przez Krystynę Betiuk stały się okazją do spotkania przy jednym stole młodych doktorantów i doktorów, doświadczonych profesorów, stałych bywalców LSAiP i jej nowych uczestników. Wizyta u państwa Betiuków była wyjątkowa z wielu względów, ale szczególnie ważna była niezwykle przyjazna i ciepła atmosfera stworzona przez gospodarzy.

* K. Betiuk – Bogdan Idzikowski, [w:] *Inicjatywy i ludzie w kulturze i lubuskiej. Nowe przestrzenie. Raport z badań*, S. Słowińska, B. Idzikowski, M. Olejarz, M. Zadłużny, J. Dulęba, 2012, dostępny na: <http://www.inicjatywyiludzie.wpsnz.uz.zgora.pl/raport.pdf> (dostęp: 01.01.2016).

Czwarty dzień

Ostatni dzień Szkoły został przeznaczony na dyskusję zatytułowaną *Co w poradownictwie jest ważne, a w poradnictwie najważniejsze?*, w której udział wzięli prof. dr hab. Alicja Czerkawska, prof. Andrzej Ładyżyński, prof. Elżbieta Siarkiewicz oraz prof. zw. dr hab. Zdzisław Wołk. Moderatorem tej dyskusji była prof. zw. dr hab. Alicja Kargulowa. W panelu starano się omówić zagadnienia dotyczące tego, co się bada, jak się bada, jaka jest praktyka badań, jakich edycji się dokonuje? Sformułowano trzy rodzaje pytań: pytanie o człowieka (co jest ważne a co najważniejsze? kim jest doradca a kim radzący się?), pytanie o procesy (kto ma prawo określić co jest praktyką poradniczą?) oraz pytanie o dynamikę.

Tego dnia miało miejsce ostatnie już spotkanie autorskie z prof. zw. dr hab. Mieczysławem Malewskim (DSW Wrocław). Jego wystąpienie było skupione wokół rozważań na temat granic andragogiki i granic w andragogice. Pan prof. podjął rozważania nad obszarem edukacji nieformalnej, która zaczęła wypierać edukację formalną. Edukacja nieformalna jest prawdziwym całościowym procesem, w którym jednostka przyswaja postawy, wartości, umiejętności. Postawiono pytanie, czy ten proces modyfikuje pole badawcze andragogiki? Mowa była także o pedagogice publicznej i jej obszarach, tj.: aktywne obywatelstwo jako zadania edukacji pozaszkolnej, kultura popularna i życie codzienne, instytucje edukacji nieformalnej, przestrzeń publiczna, dominujące dyskursy kulturowe, działalność popularnonaukowa. Prof. omówił także obszar dominacji dyskursu społecznego. Podkreślił, iż każda edukacja jest wpisana w pewien ład, całość. Pole pedagogiki podlega ciągłym restrukturyzacjaom i funkcjonuje w oparciu o cztery aksjomaty związane z pojęciem podmiotowości w nauce: scjentyzmu, koncepcji rozumu oraz wiary w postęp społeczny i rozwój moralny. Prof. w konkluzji zaznaczył, iż największą wartością każdej nauki jest zaangażowanie – badania „action research”. Tak zwany „rozum podający” przestaje być kształtowany na drodze instytucjonalnej, pojawia się natomiast wiedza emancypacyjna. W rezultacie andragogika poszerza się o nowe obszary badawcze, co gwarantuje jej ciągły rozwój.

Jak każdego dnia, ostatniego także wystąpili z referatami uczestnicy: dr Paweł Kaźmierczak (Akademia Ignatianum w Krakowie) z referatem *Etyka zawodowa nauczyciela akademickiego w biodoksografii Dietricha von Hildebranda*, Waldemar Szcześniak (DSW Wrocław/CSWiCh Wrocław): *Jednolistość celów szkoleniowych a różnorodność programowa (kształcenie kandydatów na oficerów WP)* oraz Agnieszka Lenarczyk (PUP Milicz), która swoje wystąpienie poświęciła *Profilowaniu pomocy dla osób bezrobotnych*.

Zwieńczeniem ostatniego dnia było podsumowanie obrad XVI Letniej Szkoły Andragogów i Poradzoznawców, a także wspólny posiłek wszystkich uczestników. Te cztery dni intensywnej pracy, twórczej wymiany myśli były szansą i sposobem na odnalezienie swojego miejsca w „świecie nauki”, były ponad wszystko doświadczeniem wspólnego uczenia się.

Anna Matusiak

Sprawozdanie z seminarium „Inspiracje pedagogią freinetowską. Dzienniki Haliny Semenowicz”, Toruń, 08.06.2015 r.

Zajęcia dydaktyczne *Wymiary biograficznego uczenia się w świetle dzienników Haliny Semenowicz* oraz seminarium magisterskie poświęcone analizie dzienników Haliny Semenowicz stały się impulsem do zorganizowania 8 czerwca 2015 r. na Wydziale Nauk Pedagogicznych UMK dyskusji wokół obszarów uczenia się w biegu życia Haliny Semenowicz oraz określenia ich treści i charakteru.

Halina Semenowicz była osobą nietuzinkową, charyzmatyczną i odważną. Świadczą o tym jej działania w ramach ruchu freinetowskiego w Polsce, publikacje oraz liczne notatki i dzienniki składające się na „nie spisana” biografię Semenowicz. Dzienniki, pisane w okresie późnej dorosłości, ukazują osobę Haliny Semenowicz w codziennym życiu, w trakcie pracy twórczej, w procesie osvajania się z nową sytuacją – bycia na emeryturze, podczas pokonywania trudności związanych ze starzeniem się.

Celem seminarium było zaprezentowanie efektów prac realizowanych w ramach seminarium magisterskiego dr hab. Hanny Solarczyk-Szwec, prof. UMK oraz w ramach zajęć dydaktycznych realizowanych pod kierunkiem mgr Agaty Szwech, które polegały na analizie materiału narracyjnego zawartego w wybranych dziennikach. Studenci mogli w ten sposób pogłębić swoją wiedzę dotyczącą zjawisk, procesów kulturowo-społecznych i relacji międzyludzkich, w jakich powstawały wpisy oraz odkrywać obszary biograficznego uczenia się Haliny Semenowicz.

Po otwarciu seminarium i przywitaniu gości przez profesor Hannę Solarczyk-Szwec swoje wystąpienia wygłosili dr Tomasz Maliszewski, który opowiedział o ruchu freinetowskim jako alternatywie edukacyjnej